

Nr 13

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar, m. m., såvitt angår Runby Nedra 1¹ i Stockholms län och Rya skog i Göteborgs och Bohus län.

I en till riksdagen den 19 februari 1960 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 55, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, varom föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1—12 i propositionen.

Utskottet handlägger i förevarande utlåtande de under punkterna 1 och 12 upptagna ärendena.

Beträffande den närmare utredningen i ärendena, som i utlåtandet redovisas under punkterna 1:o och 2:o, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

1:o

Runby Nedra 1¹ i Stockholms län

Domänstyrelsen (skr. 29/1 1960) hemställer, att ett område om 7,1033 ha av kronoegendomen Runby Nedra 1¹ i Eds socken, Stockholms län, efter avstyckning säljes till Aktiebolaget Skånska cementgjuteriet till ett pris, beräknat efter 10 kr./m², och på vissa angivna villkor i övrigt.

Det aktuella området har i fastställda planer redovisats såsom lämpligt för industribebyggelse. Ur kommunikationssynpunkt ligger området synnerligen väl. Förbindelsevägen Runby—Fresta med anslutning till nya motorvägen Stockholm—Arlanda, som torde komma att byggas ut de närmaste åren, förbättrar läget ytterligare. Den i beskrivningen till byggnadsplanen redovisade möjligheten till stickspåranslutning är en särskild tillgång, som måste värdesättas högt, då marknadens utbud å sådana industritomter inom stockholmsregionen torde vara mycket begränsade. Av byggnadsplanen framgår att grundförhållandena för en mindre del av området torde vara mindre goda. Kostnaderna för utfartsväg och stickspår ävensom för vattenförsörjning och avlopp förutsättes skola betalas av vederbörande företagare.

Distriktslantmätaren Gunnar Pavell, som på domänstyrelsens uppdrag salivärderat ifrågavarande område, har funnit att området kan åsättas ett försäljningspris beräknat efter 10 kr./m² i genomsnitt för hela arealen.

De i ärendet hörda myndigheterna har liksom *departementschefen* tillstyrkt att förevarande, å viss angiven karta närmare utmärkta område säljes enligt domänstyrelsens förslag.

Utskottet. Det framlagda försäljningsförslaget föranleder ingen erinran från utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må medgiva, att ett område om cirka 7,1033 hektar av kronoegendomen Runby Nedra 1^a i Eds socken, Stockholms län, vilket på förut nämnd lantmäterikarta särskilt utmärkts, må säljas till Aktiebolaget Skånska cementgjuteriet för en köpeskilling motsvarande tio kronor per kvadratmeter samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o

Stadsägan 2410 F i Göteborgs stad (Rya skog)

Domänstyrelsen (skr. 8/1 1960) hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att *dels* godkänna ett mellan domänstyrelsen och Göteborgs stad träffat avtal om avstående av kronans återköpsrätt till ett område om 4,2 ha av Rya skog eller stadsägan nr 2410 F i Göteborgs stad, mot en ersättning av 500 000 kr., *dels ock* medgiva, att den avtalade ersättningen må efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall användas för inköp för kronans räkning av mark av naturvetenskapligt värde eller för ändamål, som eljest gagnar naturskyddsverksamheten.

Till stöd för sin hemställan har domänstyrelsen anfört bl. a. följande. År 1937 såldes till Göteborgs stad ett kronomarksområde om ca 22,6 ha — benämnt Rya skog — under förbehåll om återköpsrätt för kronan under obestämd tid, därest en år 1928 meddelad fridlysning av Rya skog såsom naturminnesmärke skulle komma att upphävas. Stadsfullmäktige i Göteborg beslöt år 1957 att — under förutsättning att fridlysningen av Rya skog upphävdes och att överenskommelse kunde träffas med kronan om dess avstående från återköpsrätten — i princip godkänna, att ett avloppsreningsverk anlades i bl. a. Rya skog. Den 14 juni 1958 beslöt länsstyrelsen upphäva fridlysningen beträffande ett område av Rya skog, omfattande cirka 4,2 ha. Genom detta beslut aktualiserades kronans återköpsrätt till Rya skog. I detta läge upptog fastighetsnämnden i Göteborg och domänstyrelsen förhandlingar, som resulterade i ett den 9 och 13 oktober 1959 dagtecknat avtal. Enligt detta avstår kronan från återköpsrätten till området om 4,2 ha mot en ersättning av 500 000 kr., vilken ersättning jämväl innefattar gottgörelse för två för trafikändamål ianspråktaga områden om ca 7 800 resp. 7 600 m², beträffande vilka fridlysningen tidigare upphävts.

Domänstyrelsen tillstyrker, att avtalet godkännes jämväl för kronans del. I anslutning härtill anför styrelsen, att ett ianspråktagande av mark från Rya skog för de anläggningar, varom här är fråga, innebär ett förstörande av vetenskapliga värden och naturvärden samt i hög grad minskar skogens värde som naturskyddsobjekt. Ersättningen skall tillfalla domänverkets markfond. Då området emellertid tidigare avsatts för framtida disposition som skyddsobjekt, bör ersättningen enligt styrelsens mening komma natur-

skyddsverksamheten till godo som gottgörelse för liden förlust. Beloppet bör därför i första hand få disponeras för inköp av mark av naturvetenskapligt värde.

De i ärendet hörda remissmyndigheterna, *kammarkollegiet*, *statskontoret* och *riksräkenskapsverket*, har icke framfört någon erinran mot domänstyrelsens förslag att kronan skall avstå från återköpsrätten beträffande ifrågavarande fridlysta område om 4,2 ha mot den avtalade ersättningen å 500 000 kr.

Vad angår domänstyrelsens förslag att ersättningen bör komma naturskyddsverksamheten till godo som gottgörelse för liden förlust har kammarkollegiet tillstyrkt förslaget och bl. a. framhållit att den föreslagna dispositionen skulle på ett märkbart sätt öka möjligheterna till inköp för kronan av mark av naturvetenskapligt naturskyddsintresse. Riksräkenskapsverket har ej heller haft något att erinra mot att ersättningen får användas på sätt domänstyrelsen föreslagit, medan statskontoret ansett att ersättningen bör i vanlig ordning tillföras domänverkets markfond.

Departementschefen har anfört bl. a. följande.

»Domänstyrelsen har framhållit, att ett ianspråktagande av mark från Rya skog för de anläggningar, varom här är fråga, innebär ett förstörande av naturvärden. Ersättningen för området bör därför enligt styrelsen komma naturskyddsverksamheten till godo som gottgörelse för liden förlust.

Med hänsyn bland annat till det ändamål, för vilket Göteborgs stad avser att utnyttja området, vill jag tillstyrka, att kronan avstår från ifrågavarande återköpsrätt. Det härför avtalade ersättningsbeloppet synes väl avvägt med beaktande av bland annat de naturvärden, som går förlorade genom den beslutade exploateringen av området. Mot bakgrunden av de särskilda omständigheter, som här föreligger, finner jag även skäligt, att beloppet efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall användes för inköp för kronans räkning av annan mark av naturvetenskapligt värde.»

Utskottet. Förslaget att kronan skall avstå från återköpsrätten beträffande Rya skog för att Göteborgs stad skall få möjlighet att disponera 4,2 hektar för anläggande av ett reningsverk kan utskottet ansluta sig till. Den avtalade ersättningen, 500 000 kronor, föranleder ingen invändning från utskottets sida. Utskottet kan ävenledes tillstyrka att ersättningsbeloppet skall få disponeras för inköp för kronans räkning av annan mark av naturvetenskapligt värde i den mån Kungl. Maj:t i varje särskilt fall så finner lämpligt.

Under återropande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må

dels godkänna det mellan domänstyrelsen och Göteborgs stad träffade avtalet om avstående av kronans återköpsrätt till ett område om 4,2 hektar av Rya skog eller stadsägan nummer 2410 F i Göteborgs stad mot en ersättning av 500 000 kronor samt på i avtalet angivna villkor i övrigt,

dels medgiva, att den avtalade ersättningen må efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall användas för inköp för kronans räkning av annan mark av naturvetenskapligt värde.

Stockholm den 29 mars 1960

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Anderberg, Nord, Jonsson, Sigfrid Larson*, Bertil Andersson, Eskilsson, Nils Hansson, Hjalmar Nilsson*, Hermansson* och Hedström;

från a n d r a kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Andersson i Hyssna, Lindström, Rimås, Jönsson, Johanson i Västervik, Franzén, Agerberg*, Nilsson i Lönsboda och Nilsson i Bästekille.

* Ej närvarande vid justeringen.